

## Училище тарихы

Яшел Үзән медицина училищесы 1963 елның 18 июлендә ТАССРның сәламәтлек саклау министрлығының 370 номерлы указы нигезендә ачыла. Училищениң директоры итеп 30 яшьлек Оловянников Виктор Михайлович билгеләнә. Яшел Үзән медицина училищесы Чехов урамының 2 нче А йортында элеккеге халык суды бинасында урнаша. Бинаның гомуми мәйданы 250 кв. м., ә уку бүлмәләренең мәйданы – 120 кв. м тәшкил итә. Училищеда башта 3 аудитория, китапханә, укытучылар һәм бухгалтерия бүлмәләре була. Бина үзенең жылыту үзәге аша утын һәм ташкүмер белән ягыла. Әлеге бинада училище ике ел эшли.

Училищеда беренче 4 төркем була: тулы булмаган урта белем белән 2 төркем шәфкать туташлары, 10 сыйныф базасында берәр төркем фельдшерлар и акушерлар. Документлар кабул итү үзәк район хастаханә идарәсендә оештырыла, ә кабул итү имтиханнары шәһәрнең 1 нче мәктәбендә үткәрелә. Барлығы 120 укучы кабул ителә. Уку-укыту өчен шартлар бик үк жайлы булмый – бер студентка 1 кв.м. мәйдан туры килә. Шуңа күрә укыту 3 сменада алып барыла: I смена – сәгать 8.00 дән 14.00 кә кадәр, II смена – сәгать 14.00 тән 18.00 гә кадәр. III сменадагы дәрестәр 1 нче мәктәптә сәгать 18.00 дән 22.00 гә кадәр үткәрелә.



Училищениң беренче бинасы (сакланмаган) (1963 – 1965 гг.)

Училищеда штат буенча 6 кеше эшли: директор, уку-укыту эшләре буенча директор урынбасары, өч укытучы һәм жыештыручы. “Аз санлы булуга карамастан, коллектив бердәм, ижади иде, - дип искә ала училищениң беренче директоры Оловянников В.М. – Дәрестекләр житми, әсбаплар һәм муляжлар юк. Студентлар белән бергә күрсәтмә әсбапларны үзез без эзерли идек: таблицалар, схемалар, рәсемнәр. Химия һәм микробиология кабинетлары өчен жиһазларны завод цехларында һәм лабораторияләрендә эзерләтеп алдык. Бары укытучыларның үжәтлеге, тырышлығы һәм оптимист булулары нәтижәсендә генә без укыту-тәрбия процессын тиешле дәрәжәдә оештыра алдык”.

1965 елда училище Энгельс урамына, мәйданы 838 кв. м. булган 2 катлы агач бинага күчә. Бинага капитал ремонт ясауда барлык укучылар,

уқытучылар һәм хезмәткәрләр катнаша. Дәресләр 10 уку бүлмәләрендә һәм кабинетларда алып барыла.



Россиянең атказанган табибы Лопаткина А.В. студентлар белән бергә авыруларны карый, практик манипуляцияләр үткәрә. Күпчелек фәннәрне совместитель-уқытучылар – табиблар, провизорлар, өлкән шәфкать туташлары, Яшел Үзән шәһәре мәктәпләренең уқытучылары уқыта. Шундыйлардан Брусько Людмила Ивановна һәм Дмитриева Нина Ивановна – чит тел уқытучылары, Россиянең атказанган табибы Лопаткина Анфиса Васильевна – терапия уқытучысы. Фармакология буенча студентлар белән үзәк район даруханәсе мөдире Орлова Мария Ивановна шөгильләнә, хирургия фәнен шәһәрнең танылган хирургы Орлов Евгений Иванович уқыта. 60 елларда училищеда Велишкевич Валентина Михайловна (фармакология), Штольц Валентина Ивановна (микробиология), Ларионова Зоя Алексеевна (математика), ирле-хатынлы Димиевлар Марат Маннанович (физика) һәм Клара Салиховна (математика), Чубакова Евдокия Титовна (гигиена) һәм башкалар уқыта башлыйлар.



Училищеның беренче стенгазетасы «Медик» (баш мөхәррире Хөсәенов А.Г.) 1966 еда чыгарыла. Газетада училище тормышы бар яклап яктыртыла һәм ул училищеның үзенә бер төрле көзгәсе булып тора. Газета айга ике тапкыр чыга. Аның күләме – 3 стандарт ватман кәгазе зурлыгында була. 1969 елда шәһәрнең стенгазеталар смотр-конкурсында безнең «Медик» 1 урынны ала һәм ГК КПССның почет грамотасы белән бүләкләнә.

Житмешенче елларда училищеның уку-уқыту эшләре буенча директор урынбасары булып Рыльская Нина Павловна эшли. “Ул елларда, хәзерге вакыттагы кебек, - дип искә ала Нина Павловна, - училище коллективы даими рәвештә үзенең хезмәт сөючәнлеген һәм әһәмиятлелеген дәлилләп торды. Безнең училище барлык шәһәр һәм Республика күләмендә үткәрелгән

чараларда катнаша һәм смотр-конкурсларда Татарстан училищелары арасында һәрвакытта призлы урыннар яулый иде. Училище студентлары барысы да комсомол иде һәм безнең комсомол оешмасы шәһәрдә иң актив һәм алдынгы оешмаларның берсе иде. Училищениң комсомол оешмасы барлык яшьләр башлангычларында актив катнаша, еш кына изге эшләрнең башлап йөрүчесе булып тора иде. 70 елларда үзәк район хастаханәдәге ятим балаларны шефлыкка алу эше оештырыла. Безнең студентлар укытучылар белән бергә укыту процессында кулланыла торган укыту-күнекмәләр стендлары ясыйлар һәм техник ижади күргәзмәләрдә катнашып, призлы урыннар яулайлар.

1978 елда Яшел Үзән медицина училищесы Гоголь урамына, 3 катлы яңа бинага күчә. Бу студентлар һәм барлык укытучылар коллективы өчен зур һәм шатлыклы вакыйга булды. Без бик әйбәт уку корпусына ия булдык, биредә һәр клиник предмет буенча клиник гамәлгәчә кабинеты, иркен спорт залы һәм ашханә бар”.

Тәрбия эшенең бер юнәлеше – үз һөнәреңә мөхәббәт, шәфкатьлелек һәм ярдәмчел булу. 1975 елда үзәк район хастаханәдәге ятим балаларга шефлык ярдәме күрсәтү башлана. Укыту-тәрбия эшләре буенча директор урынбасары Мөхитова Гөлчирә Киям кызы озак еллар бу эшне оештыручы һәм рухландыручы булып тора.

Мөхәббәт һәм кайгырту – иң яхшы дару. Конкурслар, конкурслар, конкурслар...

Училище студентлары һәм чыгарылыш төркем студентлары даими рәвештә училищедә, шәһәр һәм республика конкурсларында катнаштылар, ә алар аз түгел иде: фән буенча конкурслар, конкурсы, студентларның техник ижаты конкурсы, үзешчән сәнгать конкурсы, спорт чаралары һ. б. Безнең студентлар яхшы белем һәм осталыкларын күрсәттеләр, призлы урыннар яуладылар:

- «1977 елның чыгарылыш төркем студентлары – иң яхшы шәфкать туташы» республика конкурсы;

- 1973, 1976, 1978 елларда ТАССРның махсус урта уку йортлары укучыларының техник ижаты күргәзмәләрендә безнең студентларның эшләре (укыту- күнекмәләр стендлары) призлы урыннар алдылар.

**80 нче еллар.** Училищениң иң беренче укытучыларының берсе Гордеев Юрий Павлович истәлекләреннән: «Сиксәннәнче еллар... Ниләр генә сыйдырмаган бу еллар: партия һәм профсоюз жыелышлары, Социалистик ярышлар, Ленин зачетлары һәм линейкалар, ай саен укулар, коммунистик өмәләр, комсомол һәм фәнни-гамәли конференцияләр, һөнәри конкурслар. Укулар өч белгечлек буенча үткәрелде: дөвалау эше, шәфкать туташы эше һәм теш техникасы эше.

Гадәттәгечә, уку елы Белем көне белән башланып китте, ул тантаналы шартларда узды. Ә аннары – укытучыларның студентларга белемнәрен тапшыру буенча көндәлек тырыш хезмәте. Бу кызыклы вакытта зур энтузиазм белән эшләгән укытучылар: завуч Рыльская Н.П., гамәли укыту бүлегенә мөдире Бурделова О.Н., «Дөвалау эше» бүлегенә мөдире Мөхитова Г.К., «Шәфкать туташы эше» мөдире Гатауллина Г.Б., укытучылар Халитова Р.Н.,

Голубева Р.А., Хөсәенов А.Г., Нуждова Л.К., Хаялутдинова Д. Г., Катышева О.Д., Сабитов Г.Г., Солдатихина П.И., Ларионова З.А, Димиева К.С., Ворончихина В.П. Шулай ук училищеда күп совместитель-укытучылар – практик табиблар һәм шәфкать туташлары эшли. Яшел Үзән үзәк район хастаханәсенең баш табибы И. Г. Мухаметшин белән чын эшлекле мөнәсәбәт алып барылды.

1982 елда училище белән янәшәдә студентлар тулай торагы төзелә. Аңа кадәр студентлар шәхси фатирларда яши иделәр. Шуңа күрә бөтен уңайлыклары булган яңа тулай торака күчү – училище тормышында нинди вакыйга булуын күз алдына китерә аласыз!

90 нчы еллар безнең ил тарихына бик каршылыклы һәм катлаулы проблемалар белән кереп калды: иске идеаллар жимерелде, ә яңа берни дә тәкъдим ителмәде.

Базар икътисадына күчү училищениң финанс хәлендә чагылды, бу безне коммерция нигезендә абитуриентлар туплау системасына китерде. 90 нчы еллар башында 11 нче эксперименталь мәктәптә укучыларны башлангыч һөнәри эзерләүнең беренче медицина сыйныфы оештырыла. Укыту программасы химия, биология һәм медицина нигезләрен тирәнтен өйрәнүгә юнәлдерелгән иде. Уку тәмамланганнан соң укучылар «кече медицина шәфкать туташы» квалификациясен алдылар.

Уку процессына алдынгы педагогик технологияләр кертелде. 90 нчы еллар уртасында училищеда компьютер классы ачылды, белемне тикшереп торунуң заманча алымнарының берсе – компьютер тестын кертү башланды. 1997 елдан без уку процессына дәүләт белем бирү стандартларын кертү өстендә эшли башладык. «Дәвалау эше» бүлегендә югары дәрәжәдәге укыту төркемнәре барлыкка килде. Тәҗрибәле укытучылар житәкчелегендә уку-тикшеренү эше актив алып барылды.

Без барлык республика һәм шәһәр конкурсларында катнаштык, анда безнең студентлар һәрвакыт призерлар рәтендә иде. Училищеда тормыш кайный. Аның стеналарында төрле конкурслар, конференцияләр, брифинглар, тематик сыйныф сәгатьләре, кызыклы кешеләр белән очрашулар үткәрелде. 1999 ел ахырында училище базасында Татарстан Республикасының алты районы арасында практик урта медицина хезмәткәрләре арасында дүрт номинация буенча зона конкурсы үткәрелде. Бу конкурста безнең чыгарылыш сыйныф студентларының жиңү яулавы, республика конкурсының йомгаклау турында призлы урыннар яулаулары аеруча күңелле булды.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, бу елларда училище спорт-массакуләм эш нәтиҗәләрен саклап кала һәм арттыра алды, ел саен безнең студентлар төрле дәрәжәдәге ярышларда призлы урыннар яуладылар.

Бу елларда педагогик коллектив белән коллективны берләштереп, аңардан фикердәшләр командасын формалаштырырга омылган директор Лазебный Александр Федорович оста житәкчелек итте. Училищениң дәүләт аттестация комиссиясе тарафыннан билгеләп үтелгән укыту-тәрбия эшләренең югары нәтиҗәләре моңа дәлил булып тора.

Яшел Үзән медицина училищесында шәһәрнең урта махсус уку йортлары арасында беренче булып татар телен укытыла башлады. Моның инициаторы укыту-тәрбия эшләре мөдире Г.К. Мөхитова булды. Татар телен укыту өчен техник уку чаралары белән жиһазландырылган иң яхшы кабинетларының берсе бүлеп бирелә. Укыту өч юнәлеш буенча алып барыла: беренчесе – татар телен белмәүчеләр (башлап өйрәнүче төркем), икенчесе – татар мәктәбен тәмамлаучылар өчен «Татар халкының мәдәнияте, әдәбияты һәм сәнгате тарихы» фәне кертелә, өченчесе – Татарстан Республикасы халыкларының мәдәниятен, әдәбиятын һәм сәнгатен өйрәнү. Татар теле укытучылары Димиева К.С., Миндубаева М. К. була.

Мәжбүри программаны үзләштерүдән тыш, аудиториядән тыш зур эш алып барыла: фән атналары, әдәби-музыкаль конференцияләр, жырчы шагыйрьләрнең ижат кичәләре, түгәрәк эшләре (“Татар халык бизәкләре” чигү түгәрәге), студентлар татар халык фольклорын өйрәнделәр (мөнәжәтләр, бәетләр һәм борынгы жырларны аудиокассеталарга яздылар). Балалар татар драма түгәрәгендә бик теләп шөгылләнделәр, татар драматургларының кызыклы спектакльләре сәхнәгә куелды.

**Училище бүген.** 1987 елдан 2018 елга кадәр училищениң директоры булып Татарстан Республикасының сәламәтлек саклау отличнигы Лазебный Александр Федорович эшли. Александр Федорович Лазебный башланган традицияләргә уңышлы дәвам итә, 30 елдан артык училищени житәкли, ул безнең шәһәр өчен генә түгел, ә республика өчен дә медицина кадрларын әзерләүче оста житәкче. Александр Федорович педагогик коллектив белән идарә итүне оештыру буенча фәнни принципларны һәм алымнарны оста куллана. Ул житәкчелек иткән чорда училищениң матди-техник базасы яңартылды, яңа кабинетлар, ике компьютер сыйныфы ачылды, локаль челтәр, практика базаларында уку кабинетлары, заманча чаңгы базасы булдырылды, өстәмә һөнәри белем бирү бүлеген ачылды.

Александр Федорович хезмәттәшләренең һөнәри осталыгын һәм осталыгын арттыруга зур игътибар бирә. Бердәм, ижади эшләүче педагогик коллектив булдыру Александр Федоровичның төп казанышы булып тора. Александр Федорович хезмәтләре өчен «Казанның меңеллеге истәлеген» медале, «Сәламәтлек саклау отличнигы» билгесе, Татарстан Республикасының сәламәтлек саклау министрлыгының һәм Яшел Үзән муниципаль районы башлыгының Мактау грамоталары һәм Рәхмәт хатлары белән бүләкләнде.

Бүгенге көндә училищениң директоры – медицина фәннәре кандидаты, Татарстан Республикасының атказанган табибы Латыпов Рашат Вагыйз улы.

Республикада Яшел Үзән медицина училищесының рейтингы бик югары. 2002-2003 уку елы нәтижәләре буенча, Татарстан Республикасының 67 урта махсус уку йорты арасында аңа өченче урын, 2004 елда безнең училищегә Татарстан Республикасының урта медицина уку йортлары арасында икенче урын бирелде. Бу педагогик һәм студентлар коллективлары эшчәнлегенә лаеклы бәя. Бу чорда барлыгы 6 меңнән артык урта медицина хезмәткәрләре әзерләнган.

Коллективның төп үзәге булып күп еллар торалар: уку-укыту эшләре буенча директор урынбасары Фахриева Л.Р., "Шәфкать туташы", «Дәвалау эше» бүлекләре мөдире Катышева О.Д., гамәли укыту бүлеге мөдире Шиһапова Э.Х., хужалык эшләре буенча директор урынбасары Фатыйхов И.Р., зав. өстәмә һөнәри белем бирү бүлеге мөдире Дусаева Р.Г., методист Ашрафжанова Г.С., медицина хезмәткәрләренә профком рәисе Мөхәммәтшина М. Г., физик тәрбия житекчесе Чибиков Н. Л. Алар, башка ижади эшләүче укытучылар – Хәсәнова Н. С., Галкина Л. Л., Хаммадов И. Н. кебек, өлкән буын укытучылары йогынтысында формалаша. Менә алар – сәламәтлек саклау һәм мәгариф отличниклары: Рыльская Н.П., Мөхәммәтшина М.Г., Хаялутдинова Д.Г. һәм башкалар. Безнең горурыгыбыз булып «2002 ел ССУЗ укытучысы» республика конкурсында беренче урынны алган Э.М. Багаутдинова, 2005 ел ССУЗ укытучысы республика конкурсында икенче урынны алган һәм Идел буе федераль округы буенча Елның иң яхшы укытучысы» конкурсы лауреаты Р.Г. Дусаева.

Яңача, вакыт рухында яшәүче укытучылар студентларның һөнәри эзерлегенә бик таләпчән карыйлар. Болар – Шиһапова Э.Х., Фәхретдинова Э.Р., Галкина Л. Л., Фатыйхова Э.Д., Яковлева Е.Е. һ. б. Училищегә Әхмәтжанова В.Ш., Мозафарова А.Ф., Зыятдинов Т.Ш. кебек тәҗрибәле табиблар, дәвалау эшенең чын корифейлары килүе аеруча куанычлы.

Училищедә студентлар өчен бай китапханә бар, аның мөдире Миндубаева Г.Х. теләсә нинди әдәбият табарга ярдәм итәчәк. Китапханә фондында 30 мең данә китап исәпләнә.

Югары курсларда махсус дисциплиналар укытуга, йомгаклау Дәүләт аттестациясен үткәргә югары квалификацияле табиблар, әйдәүче белгечләр һәм район үзәк хастаханәсенә бүлек мөдирләре чакырыла.

Училищедә сәламәтләндерү һәм спорт эшенә зур игътибар бирелә. Уку йортында заманча спорт инвентаре белән жиһазландырылган чаңгы базасы бар. Училищениң спорт залында көн саен волейбол секцияләре, студентлар һәм укытучылар өчен сәламәтлек төркемнәре эшли. Училищениң физик тәрбия житекчесе Н.Л. Чибиков житекчелегендәге жыелма командалар төрле шәһәр һәм республика спорт ярышларында уңышлы чыгыш ясыйлар.

Яшел Үзән яшәү белгечләренә яхшы профессиональ эзерлек алуы турында «Иң яхшы уку-тикшеренү эше», «Студентлар һәм укытучылар өчен иң яхшы укыту-методик кулланма», «Дәвалау эше» һәм «Шәфкать туташы эше» бүлекләрендә үткәрелгән «Елның иң яхшы чыгарылыш студенты» һәм башка төрле конкурсларда күп санлы жиңүләр сөйли.

Училищени тәмамлагач, безнең чыгарылыш төркем студентлары барысы да диярлек белгечлек буенча эшкә урнаша. Аларны Казан, Яшел Үзән һәм Татарстан Республикасының башка шәһәрләре һәм районнарының дәвалау-профилактика учрежденияләренә эшкә бик теләп алалар.